
IN MEMORIAM

DANICA PRPIĆ-MAJIĆ
(1929.-2005.)

20. veljače 2005. umrla je dr. sc. Danica Prpić-Majić, diplomirani inženjer kemije, umirovljena znanstvena savjetnica i voditeljica Kliničko-toksikološkog laboratorija u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada.

Danica Majić rođena je 14. ožujka 1929. godine u Komušini, općina Teslić, Bosna i Hercegovina, u obitelji šumara doseljenih iz Senja. Osnovnu školu i realnu gimnaziju završila je u Banjoj Luci. Tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu završila je 1954. Prvo joj je zaposlenje bilo u Bromatološkom laboratoriju Higijenskog zavoda u Splitu do prosinca 1955., a zatim je do svibnja 1959. bila voditelj Centralnoga kemijskog laboratorija Opće bolnice u Splitu. Iza toga sve do umirovljenja u siječnju 1997. radi u IMI-u kao voditeljica Kliničko-toksikološkog laboratorija. Specijalistički ispit iz toksikološke kemije položila je 1964. godine. Godine 1965. obranila je doktorsku disertaciju pod naslovom: "Kinetika fotokemijskog izbljeđivanja porfirina" na Sveučilištu u Zagrebu. Zvanje znanstvenog suradnika stekla je 1965. godine, višeg znanstvenog suradnika 1974., a znanstvenog savjetnika 1983. Dvije godine (1969.-1971.) boravila je u Državnom zavodu za javno zdravstvo u Berkeleyu, SAD, gdje je radila na istraživanju djelovanja niskih koncentracija olova na krvni sustav i središnji živčani sustav.

Široko poznavanje industrijske toksikologije i uvjeta izloženosti, proučavanje toksikokinetike i toksikodinamike štetnih tvari te odabir prikladnih bioloških pokazatelja za ocjenu njihovih ranih učinaka na zdravlje u profesionalnoj i ambijentalnoj izloženosti, glavna su obilježja istraživanja dr. Majić. Posebno treba istaknuti njezina istraživanja o ocjeni izloženosti i učinaka olova i kadmija stanovnika s područja talionice olova (Mežice, Slovenija), ponašanje olova s obzirom na koncentracije u trudnica i fetusu te odnos između karakterističnih indikatora apsorpcije olova i psihologijskih (kognitivnih) funkcija u školske djece na području Zagreba. U vezi s istraživanjima

provedenima u području s talionicom olova uredila je posebnu monografiju pod naslovom: "Istraživanje olova, kadmija i cinka u dolini rijeke Meže" koja je objavljena 1996. Važna je njezina uloga i u istraživanju izloženosti te toksičnih učinaka organskih razrjeđivača. Ta su istraživanja bila usmjerena ponajprije odabiru bioloških indikatora apsorpcije u ljudi pri izloženosti aromatskim i kloriranim alifatskim spojevima.

Dr. Majić je ukupno objavila 90 znanstvenih radova, 10 stručnih radova i revijskih prikaza u međunarodnim i u domaćim znanstvenim časopisima. Objavila je i veći broj priloga u knjigama. Između ostaloga, za projekt enciklopedijskoga rječnika medicinskog i veterinarskog nazivlja, koji je vodio akademik Ivo Padovan i koji će biti uskoro objavljen, dr. Majić je pripremila dio koji se odnosi na toksikologiju. Aktivno je sudjelovala na 70 međunarodnih i domaćih znanstvenih skupova. Vodila je 27 istraživačkih tema i projekata, od kojih četiri s američkim partnerima. Važna je njezina uloga u organizaciji Kliničko-toksikološkog laboratorija (sada Jedinice za kliničko-toksikološku kemiju IMI). Kao voditeljica tog laboratorija vrlo je zaslužna za vrsnoću specifičnih analitičkih metoda za potrebe u medicini rada i zdravstvenoj ekologiji.

Dr. Majić bila je aktivna i u nastavi, počevši s predavanjima u kolegiju Tehnologija, zatim Toksikologija, Kliničko-toksikološka kemija, na Medicinskom, odnosno Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, pa do smjera Toksikologija u okviru poslijediplomskog studija Biologije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, za uvođenje kojega se jako zauzimala. U okviru tog smjera vodila je dva kolegija: "Toksičnost metala i polumetala" te "Industrijski otrovi". U razdoblju od 1994/95. do 2003/04. školske godine studij toksikologije upisala su 143 kandidata od kojih su 32 magistrirala. Krajem 2004. godine doktorica Majić objavila je poseban prilog u povodu desete obljetnice tog studija.

Bila je u više navrata mentor kandidatima pri izradi specijalističkih, magistarskih radova i doktorskih disertacija.

Dr. Majić je bila jedan od osnivača Hrvatskoga toksikološkog društva (HTD). Otkako je u studenome 1991. godine predsjedala osnivačkoj skupštini Društva, nastavila je s predanim radom kao član njegova Predsjedništva. U tom je svojstvu bila direktno angažirana u organizaciji triju nacionalnih kongresa toksikologa 1996., 2000., 2004. godine. Dr. Majić je bila inicijator učlanjivanja Hrvatskoga toksikološkog društva u EUROTOX, u kojem je kao delegat HTD-a s izuzetnom energijom promovirala rad Društva, što je rezultiralo organizacijom dvaju EUROTOX-ovih obrazovnih seminara za mlade znanstvenike u Hrvatskoj. U 2001. godini izborila se da HTD bude izabran za organizaciju kongresa EUROTOX-a koji će se održati u Cavtatu 2006. godine.

Godine 1998. odlikovana je za osobite zasluge u znanosti Redom Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića.

Za sve nas koji smo je dobro poznavali i koji smo imali prilike s njom surađivati i raditi, smrt doktorice Majić velik je i težak gubitak. Ja to želim osobito naglasiti i s obzirom na vlastita iskustva koja sam imao u suradnji s njom u pripremi različitih tekstova koje smo objavljivali, npr. knjige: Patologija rada – profesionalne

bolesti u rudarstvu, industriji i poljoprivredi, Zagreb, 1965., zatim većeg broja znanstvenih i stručnih radova, pa sve do njezina značajnog udjela u knjizi: Medicina rada i okoliša, Zagreb, 2003. u kojoj je ona sudjelovala s tekstovima: Metali, polumetali, kiseline i soli, plinovi te Biološki monitoring.

Danica Majić se isticala izvanrednom odgovornošću i marom u svakom poslu koji je obavljala. Bila je vrlo uporna i savjesna. Zahtijevala je isti takav odnos u pristupu i od svojih suradnika. Isticala se kreativnošću u pristupu problemima i njihovu rješavanju. Sve su se te vrline odrazile i na rezultate koje je postizala.

Zadivljuje njezin stav prema obavezama koje je na sebe preuzimala, čak i u vrijeme bolesti od koje je bolovala. Iako je bila duboko svjesna ishoda za koji je znala da se neće moći spriječiti, ona je praktički do zadnjeg daha radila na tome da se sve što se na nju odnosilo do kraja obavi. Posebno se brinula za pripremu programa predstojećeg EUROTOX-ova kongresa u Cavtatu te za daljnju sudbinu Poslijediplomskog studija toksikologije kojime se veoma ponosila i za koji se zdušno zalagala.

Marko Šarić